

צה:

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

מסורת הש"ס

(6) ופרקין י"ג, (ב) ולקמן (ק"ה), (ג) יומא דף נ"ב, (ד) פ"ט מדר ז"ל (ט) סוטה דף נ"ח, (ו) נעיל דף י"ט, (ז) כ"ט כ"ט דף י"ט כ"ט דף נ"ג, (ח) נ"ג דף נ"ט, (ט) נ"ט דף נ"ט, (י) נ"ט דף נ"ט, (יא) נ"ט דף נ"ט, (יב) נ"ט דף נ"ט, (יג) נ"ט דף נ"ט, (יד) נ"ט דף נ"ט, (טו) נ"ט דף נ"ט, (טז) נ"ט דף נ"ט, (יז) נ"ט דף נ"ט, (יח) נ"ט דף נ"ט, (יט) נ"ט דף נ"ט, (כ) נ"ט דף נ"ט, (כ"א) נ"ט דף נ"ט, (כ"ב) נ"ט דף נ"ט, (כ"ג) נ"ט דף נ"ט, (כ"ד) נ"ט דף נ"ט, (כ"ה) נ"ט דף נ"ט, (כ"ו) נ"ט דף נ"ט, (כ"ז) נ"ט דף נ"ט, (כ"ח) נ"ט דף נ"ט, (כ"ט) נ"ט דף נ"ט, (ל) נ"ט דף נ"ט.

תורה אור השלם

- אל תאכלו מצונו ואם יבשל מבשל במים כי אם על אש ראו על קריבו ועל קריבו שבות יב ט
- לא תשחט על חמץ דם ובזר ולא ילין לבקר וכן חג הפסח:
- השיר יהיה לכם כלילי התקדש על הלל: ושמחת לבב כבדך בחליל לבוא בדר יי אל צור ישראל:
- ובשלת ואכלת במקום אשר יברך יי אליהם ביום הזה ואתם לא תעשה פלאהם:
- ששת ימים תאכל מצות ויבום השביעי עצרת ליי אליהם לא תעשה פלאהם:
- והקדש אשר יגע בכל שטא לא יאכל באש ישרה והקדש כל שטור יאכל בשיר: ויקרא יי וידגש את השיר תעשה מנוח השלמים אשר ליי ותטאנו עליו ותרחה ודגש וטאנו מעניה:
- ויקרא יי וידגש את בני ישראל וישלחו מן המזבח כל יצריו ועל וכל שטא קדש: מכבד ב ב
- מזכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלחו ולא יטאנו את מחניהם אשר אני שכן בתוככם: מכבד ב ג

הגהות הב"ח

(6) רש"י ד"ה ל"ג דלמימי נמחק ל"ג הדטו: (ב) ו"ט ד"ה ונכנסו וכו' ל"ג פסח ואפילו הטעם:

מוסף רש"י

השיר: הלל (טורין) 1. המקדש: נעשית מלאכה (שם). מניין לפסח שני: האמור לעמלים לעשותו כדעת הש"ס שאין טעון לינה כדכונסין (סוכה ח"ג). ופנית בבקר, ומחין ליה שש ימים וכו'. פסח שי אינו פסח במחן אלא שטעון מנה למחנה ואוכל מחן מיד (שם). הפסח שבא בטומאה: שטעון רוב לזכר כמות ושם פשט בטומאה: וכבדו ח"ג. לא יאכלו ממנו זבין רובות נדות וירידות. אע"פ דלכלי ליה טעמי ממים (שם). כדי דייקין איש מזה ואין לזכור נדון, בטמא ע"פ איש דדייקין, נמי נאש כי יהיה ועומתה מה חכמה להם דכמדי

פסח שני אין טעון לינה. תימה לרשב"א אמאי איתערך לא לא מרינין ממכל מקמ הפסח מזה שאינה על גופו: טעון לינה. פ"י יוס' א' וילין יוס' שני וקשה דלנלוז וערכה (סוכה דף מ"ו). משמע דטעון לינה ימי החג טעוין קרבן שיר וכרכה ולינה מאי ברכה לאו זמן לא ברכה המזון ותפלה ה"ג מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל ז' מי איכא משמע דקרבן ולינה ניהא ליה שיהיו כל שבעה י"ל דהוה מצי למימר ולטעמין לינה כל ז' מי איכא וכמו שמסיק אומן דאי לא ברין יומא קמא זמן יברך שאר ימים ה"ג פירש גבי לינה אם לא לן יוס' ראשון ילין שאר ימים ולעולם אין טעון לינה רק יוס' א' ובפ"י דם טעמא ובנחמ' דף ט"ז: מני דקאמר ר' טרפון ואם גישל זו נתחלת הרגל יבשל זו כל הרגל ומפרש בגמרא אמר רבי יחזקאל דלמרי קרא ופנית בנדר עשן הכתוב טולן בקר א' היינו דלגמרי כולן זה כזה כמו בקר א' שאם לא לן אחמול ילין היום והערב ופנית בנדר וע"כ ק"ו הוא דאי לינה כל ז' אם כן מאי קאמר שמיני כול שבעי עאלמו גבי לינה הלא כל מאי ימים שלפניו נמי טעוין לינה אלא ודאי יוס' ראשון ושמיני טעוין לינה ולא יומר וכן משמע בסיפרי בפרשת כל הנכור והלכת להליך מלמד שטעוין לינה פ"י כל ג' רגלים כולן לרבות עופות ומנחת יין ולזונה וע"פ ת"ל ופנית בנדר כל פנות שאחיה פונה לא יאמר אלא מבקר וילין ר' יהודה ויפנית בבקר יבשל ואם נפסק קטן טעון לינה ת"ל ועשית פסח כ"י ומכמים אומרים הרי הם כע"פ ולזונה שטעוין לינה משמע שאיני טעון לינה אלא אומן לינה כלל שאתר הבגת קרבנו ומרבי ליה כמו לינה דרגלים אלתא יוס' אחד הוא ומי לא וא"ת דהכא ממשע פסח [קטן] החול דטעון לינה יוס' א' ושמו כיון דשולמוין דראשון הוא לא כפי לינה אפילו יוס' אחד וא"ת דתמן (סוכה דף מ"ג): הלא והשמה שמונה א"כ ע"כ יצטרך לינה כל ז' משום שלמי שמה דדוקא כצנת שמינין גאלו דברים (לעיל דף ע"ב). משמעו כצנת נקיה ויין יסן וי"ל ישמה באומן שנקטרו אחמול או כשלימי מצירי: כל היבא דקרינא ביה א"ל מחוץ לפתנה כו'. וא"ת כיון דלין חילוק בין היכל לעורה למאי הלכא איכתיב מן המחנה דמשמע מקלת מחנה וי"ל דעשה מיהא איכא כהיכל טפי מצעורה דלא אישתרי מהקשא אלא כרת: למעוטי

מאי קא מרבה יאל תאכלו ממנו נא בפרטיה מאי קא ממעטי: לא תשחט על חמץ זבחי איפורך אלא מצוה דגופיה עדיף: הראשון טעון הלל באכילתו וכו': מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוידא אמר קרא פ"ה השיר יהיה לכם כלילי התקדש חג לילה המקודש לחג טעון הלל לילה שאין מקודש לחג אין טעון הלל: זה וזה טעוין הלל בעשייתו כו': מ"ט איבעית אימא לילה קא ממעט יוס' לא קא ממעט ואיבעית אימא יאפשר ישראל שוחטין את פסחיהו ונוטלין את לולביהו ואין אומרים הלל: ונאכלין צלי וכו': שבת אין טומאה לא מתני' דלא כרבי יהודה ור' נתניא ר' יהודה את השבת ואין דוחה את הטומאה מ"ט דת"ק מפני טומאה דחיתו יחזור ויעשה בטומאה ורבי יהודה התורה חזרה עליו לעשותו במהרה לא זכה יעשה בטומאה ת"ר פסח ראשון דוחה את השבת פסח שני דוחה את השבת פסח ראשון דוחה את הטומאה פסח שני דוחה את הטומאה פסח ראשון טעון לינה פסח שני טעון לינה י"דוחה את הטומאה כמאן כו' יהודה ורבי יהודה טעון לינה והא י"נתניא ר' יהודה אומר מניין לפסח שני שאין טעון לינה שנאמר י"פנית בבקר והלכת לאהליך וכתיב ששת ימים תאכל מצות הנאכל לשהה טעון לינה שאין נאכל לשהה אין טעון לינה תרי נתניא ואליבא דרבי יהודה: מ"תני' י"הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבין חובות נדות וירידות ולא אכלו פטורין מכרת ור' אליעזר פוטר אף על ביאת מקדש: ג"מ ת"ר זבין חובות נדות וירידות שאכלו בפסח שבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר כ"ל מהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה י"נאכל למהורים חייבים עליו משום טמא ושאינו נאכל למהורין אין טמאין חייבין עליו משום טמא: רבי אליעזר אומר יכול דחקו י"זבין ונכנסו לעורה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש בזמן שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין זבין רב יוסף דחקו טמאי מתים ונכנסו להיכל בפסח הבא בטומאה מהו מדאישתרי טומאת עורה אישתרי נמי טומאת היכל או דילמא מאי דאישתרי לא אישתרי אמר רבא אמר קרא וישלחו מן המחנה אל מחוץ למחנה תשלחו כל היבא דקרינא בעי רב יוסף דחקו מיהא אלא כהיכל טפי מצעורה דלא אישתרי מהקשא אלא כרת: למעוטי

מאי קא מרבה יאל תאכלו ממנו נא בפרטיה מאי קא ממעטי: לא תשחט על חמץ זבחי איפורך אלא מצוה דגופיה עדיף: הראשון טעון הלל באכילתו וכו': מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יהוידא אמר קרא פ"ה השיר יהיה לכם כלילי התקדש חג לילה המקודש לחג טעון הלל לילה שאין מקודש לחג אין טעון הלל: זה וזה טעוין הלל בעשייתו כו': מ"ט איבעית אימא לילה קא ממעט יוס' לא קא ממעט ואיבעית אימא יאפשר ישראל שוחטין את פסחיהו ונוטלין את לולביהו ואין אומרים הלל: ונאכלין צלי וכו': שבת אין טומאה לא מתני' דלא כרבי יהודה ור' נתניא ר' יהודה את השבת ואין דוחה את הטומאה מ"ט דת"ק מפני טומאה דחיתו יחזור ויעשה בטומאה ורבי יהודה התורה חזרה עליו לעשותו במהרה לא זכה יעשה בטומאה ת"ר פסח ראשון דוחה את השבת פסח שני דוחה את השבת פסח ראשון דוחה את הטומאה פסח שני דוחה את הטומאה פסח ראשון טעון לינה פסח שני טעון לינה י"דוחה את הטומאה כמאן כו' יהודה ורבי יהודה טעון לינה והא י"נתניא ר' יהודה אומר מניין לפסח שני שאין טעון לינה שנאמר י"פנית בבקר והלכת לאהליך וכתיב ששת ימים תאכל מצות הנאכל לשהה טעון לינה שאין נאכל לשהה אין טעון לינה תרי נתניא ואליבא דרבי יהודה: מ"תני' י"הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבין חובות נדות וירידות ולא אכלו פטורין מכרת ור' אליעזר פוטר אף על ביאת מקדש: ג"מ ת"ר זבין חובות נדות וירידות שאכלו בפסח שבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר כ"ל מהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה י"נאכל למהורים חייבים עליו משום טמא ושאינו נאכל למהורין אין טמאין חייבין עליו משום טמא: רבי אליעזר אומר יכול דחקו י"זבין ונכנסו לעורה בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין תלמוד לומר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש בזמן שטמאי מתים משתלחין זבין ומצורעין משתלחין זבין רב יוסף דחקו טמאי מתים ונכנסו להיכל בפסח הבא בטומאה מהו מדאישתרי טומאת עורה אישתרי נמי טומאת היכל או דילמא מאי דאישתרי לא אישתרי אמר רבא אמר קרא וישלחו מן המחנה אל מחוץ למחנה תשלחו כל היבא דקרינא בעי רב יוסף דחקו מיהא אלא כהיכל טפי מצעורה דלא אישתרי מהקשא אלא כרת: למעוטי

פסח שני אין טעון לינה. תימה לרשב"א אמאי איתערך לא לא מרינין ממכל מקמ הפסח מזה שאינה על גופו: טעון לינה. פ"י יוס' א' וילין יוס' שני וקשה דלנלוז וערכה (סוכה דף מ"ו). משמע דטעון לינה ימי החג טעוין קרבן שיר וכרכה ולינה מאי ברכה לאו זמן לא ברכה המזון ותפלה ה"ג מסתברא דאי ס"ד זמן זמן כל ז' מי איכא משמע דקרבן ולינה ניהא ליה שיהיו כל שבעה י"ל דהוה מצי למימר ולטעמין לינה כל ז' מי איכא וכמו שמסיק אומן דאי לא ברין יומא קמא זמן יברך שאר ימים ה"ג פירש גבי לינה אם לא לן יוס' ראשון ילין שאר ימים ולעולם אין טעון לינה רק יוס' א' ובפ"י דם טעמא ובנחמ' דף ט"ז: מני דקאמר ר' טרפון ואם גישל זו נתחלת הרגל יבשל זו כל הרגל ומפרש בגמרא אמר רבי יחזקאל דלמרי קרא ופנית בנדר עשן הכתוב טולן בקר א' היינו דלגמרי כולן זה כזה כמו בקר א' שאם לא לן אחמול ילין היום והערב ופנית בנדר וע"כ ק"ו הוא דאי לינה כל ז' אם כן מאי קאמר שמיני כול שבעי עאלמו גבי לינה הלא כל מאי ימים שלפניו נמי טעוין לינה אלא ודאי יוס' ראשון ושמיני טעוין לינה ולא יומר וכן משמע בסיפרי בפרשת כל הנכור והלכת להליך מלמד שטעוין לינה פ"י כל ג' רגלים כולן לרבות עופות ומנחת יין ולזונה וע"פ ת"ל ופנית בנדר כל פנות שאחיה פונה לא יאמר אלא מבקר וילין ר' יהודה ויפנית בבקר יבשל ואם נפסק קטן טעון לינה ת"ל ועשית פסח כ"י ומכמים אומרים הרי הם כע"פ ולזונה שטעוין לינה משמע שאיני טעון לינה אלא אומן לינה כלל שאתר הבגת קרבנו ומרבי ליה כמו לינה דרגלים אלתא יוס' אחד הוא ומי לא וא"ת דהכא ממשע פסח [קטן] החול דטעון לינה יוס' א' ושמו כיון דשולמוין דראשון הוא לא כפי לינה אפילו יוס' אחד וא"ת דתמן (סוכה דף מ"ג): הלא והשמה שמונה א"כ ע"כ יצטרך לינה כל ז' משום שלמי שמה דדוקא כצנת שמינין גאלו דברים (לעיל דף ע"ב). משמעו כצנת נקיה ויין יסן וי"ל ישמה באומן שנקטרו אחמול או כשלימי מצירי: כל היבא דקרינא ביה א"ל מחוץ לפתנה כו'. וא"ת כיון דלין חילוק בין היכל לעורה למאי הלכא איכתיב מן המחנה דמשמע מקלת מחנה וי"ל דעשה מיהא איכא כהיכל טפי מצעורה דלא אישתרי מהקשא אלא כרת: למעוטי

עין משפט
נר מצוה
12 א מ"י פ"י מה' ק"פ
הלה טו:
1 ב מ"י פ"ד מה' פ"ח
מקדש חלף יי ופ"י
מה' ק"פ ה' ט'
12 א מ"י פ"ד מה' פ"ח
מקדש חלף יי:
רבינו הנגאל
ורבא אל תאכלו ממנו נא
דמי ליה. כפרטיה קא
המעט לא שחט על חמץ.
בכללו אמרין איפורך
נא. ושנין מצוה דגופיה
עדיף. הראשון טעון הלל
באכילתו. דכתיב השיר
יהיה לכם כלילי התקדש
חג. כלומר אין טעון הלל
לילה כל ז' מי איכא
וזו איש נאכל בלילה
וקודש לחג. זה היה טעוין
לל (בבביתא) [בש"ימין]
אלין הפסח הראשון
השני על מצות וטורין.
דוחין את השבת. ר"י
ינה שבת אין אכל ויפנית
את השבת ואת הטומאה
אף יהודה. דמיא דוחה
זבת ואינו דוחה טומאה.
מני טומאה דחיתו מן
יראשון יחזור בשני יפנית
טומאה. ר' יהודה אומר
אף יהודה את הטומאה.
נא טעמא. התורה חזרה
ללי לעשותו כבהרה לא
יה יעשו בטומאה. ת"ר
פסח ראשון ושני דוחין
את השבת ואת הטומאה
אמרינן לינה. ואמרין
שולמוין שני דוחה
את הטומאה כו' יהודה.
לא טעון לינה כמאן.
ר' יהודה. והנטי ר'
יהודה אומר מנין לפסח
שני שאין טעון לינה.
שנין תרי נתניא ואליבא
דבי יהודה. חז תנא
ני מהרה טעון לינה
חז תנא נמי משמיא אין
טעון לינה.
ת"ה הפסח שבא
בטומאה לא יאכלו זבין
וירידות
אם אכלו פטורין וכו'.
ויקיימנו לר' הירושע ור'אלי
וסת הבא בטומאה שאלו
ועט זבין חובות נדות
וירידות. יכול יהו חייבין.
י"ל כל מהור יאכל
בשר והנפש אשר תאכל
בשר. נאכלין לשהורין
ויבין עליו משום טומאה
כו'. בעי רב יוסף דחקו
וטא ממים וכנסו להיכל
מפסח הבא בטומאה
והו. מדאישתרי טומאת
עורה אשתרי נמי טומאת
היכל כו'. ופשיט רבא
ולישנא קמא דלא אשתרי
כלישנא כרתא משמע
אשתרי. בעי רב יוסף
דחקו טמאי מתים ונכנסו
אומריי פסח והן חלבי
וסת (הבא) בטומאה מהו.

ועליו דלפסח גרסי' לה כל היבא דקרינא אל מחוץ למחנה שערך להווינאם לגמרי אף מן העורה קרינא
זיה מן המחנה היכל כל היבא דלא קרינא זיה אל מחוץ לא קרינא זיה וישלחו מקלת מחנה: אימורי פסח. כגון כליות ויותרת הכבד:

טמא לא כתיב אלא לנפש, ונדידה דייקין איש ולא נזכר ופסח הבא בטומאה. כגון שרץ ניזר טמאים דלמאן איש נדהא לפסח שני ולא ניזר, ועומתה מה חכמה להם דכמדי